

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadjunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazása szerint.

Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után, szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egyes évre 12 frt.

Fél évre 6 frt.

Negyed évre 3 frt.

Egy hónapra 1 frt.

Videkre postán küldve:

Egyes évre 14 frt — kr.

Fél évre 7 frt — kr.

Negyed évre 3 frt 50 kr.

Egy hónapra 1 frt 30 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Arad, június 19.

Az aradi képviselőválasztás utóhangjaként, van egy pár megjegyzésünk.

Az a körülmény, hogy Falk Miksa olyan imponáns többséggel nyerte el Arad város mandátumát, természetesen, ideges nyilatkozatra ragadtatta az aradi ellenzéki lapokat.

Mielőtt azonban az ezek által tett nyilatkozatokra reflectálnánk, a magunk feltételeinek félreérthetőségére nézve tesszük azon megjegyzést, hogy tegnapi első cikkünk nem a függetlenségi párt helyi végrehajtó bizottságának lanyhagát érintette a kérdéses passzusban, hanem csak a módot, melylyel a küzdelem erőteljesebb hullámzását be sem várva, — szerintünk indokolatlanul korán, — léptette vissza jelöltjét. Annál kevésbé akarhattunk a párt derék és népszerű elnökének, Müller Károlynak erélytelenséget tulajdonítani a választás körül, mert köztudomású, hogy Müller ur a párt legtevékenyebb tagja, ennek bizonyult most is és jó részben neki kell tulajdonítani, hogy a függetlenségi párt hívei olyan dícséretes magatartást tanúsítottak a választás folyama alatt, s megővték a város belnyugalmit minden ok nélküli izgalomtól.

A mi most az „Arad és Vidék” többféle recriminációját illeti, azokkal nem igen törődünk, mert egyáltalán rossz néven sem vehetjük tőle, hogy mint közvetlenül érdekelte föl kifakadásait visszatartóztatni nem tudja.

Különben is az a vádja, — hogy a szabadelvű párt elnöke a párt irodájához „szuronyos katonák” rendeltetett a végből, hogy a szavazókat elzárassa, — nagyon elyeszt minden értelmét, ha felvilágosítjuk a függetlenségi párt közönségét arról, hogy a szabadelvű párt elnöke csupán azért tette meg ezen óvintézkedést, mert a függetlenségi párt egy néhány kortese egyenesen a mi pártunk irodájának helyiségeit kereste fel könnyen érthető okból és a folyosókon csaptak akkora zajt, hogy az irodában nyugodtan dolgozni nem lehetett. Esetleg pedig a kortes izgatások miatt, előfordulhattak volna ugyancsak ezen előfordulások kihatásai is, melyek csak is a szabadelvű pártot compromittálták volna. Ezt gátoltuk meg tehát. Erre pedig csak igényt tarthatunk, s azt is megengedi nekünk az „Arad és Vidék”, — hogy mikor a függetlenségi korteseknek saját párthelyiségükből való eltávolítására a szálloda intézője nem érezte magát hivatottnak, — annak elintézésére más eszközökhöz folyamodjunk.

Abszurd tehát a kérdéses lap azon állítása, hogy pártunk helyiségeiben szavazóink le voltak tartóztatva a katonaság által. — Az egészes csak annyira igaz, hogy az elnök kérte a katonaságot a rendért, s az a szép, hogy egyik rendőr tisztviselő szöszesint közölte az elnök átiratát az „Arad és Vidék”-vel, nem tudni, hogy miért? Különben jöhetett-mehetett ott ki-ki a mikor akart. A vásárlásra pedig egyáltalán nem igen lehetett szükségünk akkor, midőn még nyolczadfél száz szavazóval rendelkezünk.

Arról pedig mi csakugyan nem tehetünk, hogy a függetlenségi párt legsajátabb és legmegbízhatóbb elemei tartózkodtak a szavazástól.

Ezt pedig — hiában beszél az „Arad és Vidék”, — nem okozta semmiféle pressio és szurony, hanem igenis az, hogy legnagyobb részük azt izentette a függetlenségi párt végrehajtó bizottságának, hogy „függetlenségi maradjunk, de Falk ellen nem szavazunk!”

Ez, igenis ez kényszerítette a függetlenségi pártot a visszalépésre, nem pedig az, hogy „a kormánypártot szokott legkedvesebb utján követni nem akarta.”

Ez egy kissé keserű kifakadása a kudarcnak és ezt mi olyannyira minden idegesség nélkül fogadjuk, mint a hogy annak beismerése mellett, hogy

a függetlenségi párt eszmét képvisel, azt mindig tiszteltben tartjuk, valamint hogy tartottuk is. Sőt tovább menve, — a jövő miatt, — kívánjuk is, hogy e párt a parlamentben, ha nem is felesleges számban, képviselve legyen állandóan.

Ebből kifolyólag értjük az „A. és V.” álláspontját és magatartását. De hogy a mérsékelt ellenzék helyi közönségének az aradi választásról irt mai cikke után, — mit akar, azt valóban nem értjük. De ez legalább épületes alkalom lesz arra nézve, hogy Falk Miksa megtudja, hogy mit adjon a mérsékelt ellenzék vezérferfiának hízelgéseire oda fenn és mit adjon a mérsékelt ellenzék egy némelyik aradmegyei vezérferfiának a hízelgéseire is, a kik már annyiszor vették igénybe a Falk Miksa protekcióját és antichambriroztak közbenjárásáért, s a kiknek a közönsége most azt meri írni, hogy a Falk pártja corrumálja Arad városát.

Ezt úgy hisszük, meg lehet érteni.

A szentannai kerületben képviselőre választott ifj. Wittmann János urat a mérsékelt ellenzék, a maga tagjai közé sorozza. Ez ellen semmi kifogásunk sem lehet; kiki annyi ideig őrzi az elvűségét, a meddig neki tetszik. Csupán a történeti hüség kedvéért kívánjuk megjegyezni, hogy ifj. Wittmann János f. é. április végén még szabadelvű párti programmal készült a kerületben felépíteni, a mint arról a lapunkhoz beküldött, de bizonyos tekintetűl fogva általunk akkor ki nem adott következő levelek tanuskodnak:

T. szerkesztő ur! Mi alulírottak, mint eleki választó polgárok, bátrak vagyunk felkérni, hogy az itt küldött „Választási mozgalom Eleken” című hírt becses lapjában közzé tenni szíveskedjék. Eleken, 1887. április 26.

Singer Márton.

Wittmann György.

A levélben hivatkozott hír a következő: Választási mozgalom Eleken. Wittmann János megyei virilista, tekintélyes és képzett eleki polgár töltyő hó 26-án zajos ovatóban részesült. Mintegy 40 előkelő választó, ünnepiesen kijelentette, hogy őt, mint közönség szülöttjét forró óhajuk volna, „szabadelvű” programmal követelek feléltetni.

Elek közönsége felül 300 választóval bír, s ehhez járul még Szt. Márton is, honnan e hó 25-én több választó jelent meg Wittmann János urnál, kijelentve, hogy ők közönség választóit lettek kiküldve, a célból, hogy őt megkérnék: fogadná el a jelöltséget.

Wittmann János ur ezen éleken nyilvánuló bizalmat, bár meghatva, de nyugodt elhatározottsággal fogadta.

A programbeszédet május hó elsején fogja a töle már más alkalmakkor hallott — szép szóbeli tehetséggel és magvas logikájával megtartani.

Kütnik ezekből az, hogy a szentannai kerületben már rég forr a mozgalom s nemcsak a választások előtt néhány nappal, és hogy ezt a mozgalom Wittmann pártja indította meg. Ebből kifolyólag nem volt igazságos dolog a mérsékelt ellenzék helybeli közönségétől Kreidler pártjára ráfogni azt, hogy igaz az „urak” ellen. A szentannai kerület dolgának egészen más a magyarázata, a mit még lesz alkalom elmondani.

A választásokhoz a szabadelvű párt többsége naponta óriási arányokban nő. A szombaton éjjeli ismertté lett választások eredménye szerint 221 szabadelvű párti, 37 mérsékelt ellenzéki, 58 függetlenségi, 6 pártokivüli, 4 nemzeti és 9 antisemita képviselő volt megválasztva. A szabadelvű párt száma messze több, mint a hárz magyar tagjainak abszolút többsége, sőt a horvát szavazatok beszámításával is majdnem többség ez már a házban. A szabadelvű párt 1884-iki létszámához már csak mintegy 12 választott képviselő hiányzik. A szabadelvű párt eddig 22 kerületet hódított. Megnyerte: a budapest-józsefvárosi, a szépi, görgői, apatini, hódászi, titeli, nagyszabolcsi, edelényi, mező-kövesdi, nagylaki, gyergyó-szt.

milkói, péteri, vissói, zurányi, segesvári, szentmihályi, girálói, krassói, paksi, szakcsi, tordai, székely-keresztúri, felső-ecéri, német-újvári, zombori, bereczki, sárvári, tápió, vághalmi, szegedi II. zborói, nagyvácsányi, jákóhalmi, bihari, kézi-vasárhelyi, alsó-lendvai, széki, nagyszabolcsi, nagy-kauizsai, kovásznai, nagy-átádi, tabi, kápolnai, zala-egerszegi kerületeket.

Csanád Sándor, a képviselőház veterán alakja kimaradt a házból, Fegyverháza is volt jelölve, hol a képviselőválasztás példás rendben folyt le. Bánhidy Béla szabadelvű párti jelölt 519 szavazatot nyert, Holló Lajos 704-et és Csanád Sándor 14-et, s így Holló Lajos képviselővé választották.

Lippán Ambrózy Béla br. szabadelvű párti lett megválasztva, Lázár Ernő ellen!

Nagymarton város eset színelvűvált. A csendőrséget az ellenzék, legnagyobb részt horvát falvakból jött választók megtámadták, mire ezek fegyverükhöz voltak kénytelenek nyulni. A csendőrk rálöttek a tömegre és öt embert agyonlőttek. Nyolcz választó részben életveszélyesen, részben könnyen megsebesült. A választási eljárást a rend helyreállítása végett félbe kellett szakítani. Utóbbi jelentés szerint nyolcz ember halt meg.

Bécsben a magyarországi választások alkalmával a szabadelvű párt nagy győzelmeiről nem csak a lapok cikkeznek, hanem uton-utfélen beszélnek is. A fríyes eredmény mindenféle kellemes benyomást kelt.

Az aradi függetlenségi párt végrehajtó bizottsága tegnapi délután 4 órakor az „Arany országn” című vendéglő kerti helyiségében értekezletet tartott, melyen a függetlenségi polgárság köréből nagy számmal vettek részt. Az értekezletet Müller Károly pártelnök nyitotta meg. Beszédében kifejezte az értekezlet összehívását és a megtörtént választás után kérte a függetlenségi párt tagjait, hogy nyugodjanak bele és jövőre nagyobb összetartással reméli a függetlenségi párt megerősödésével a győzelmet kivívni. Müller Károly dr. megköszönte a függetlenségi párt választó polgárainak a benne helyezett bizalmat és kérte a polgárságot, hogy őrizze meg jövőre is a függetlenségi elveket és ne engedjenek el azt, hogy az ideai képviselőválasztások küzdelmeiből az aradi függetlenségi párt győzelmese nem kerülhet ki. — Katziány Géza kérte lapja iránt a függetlenségi párt tagjainak támogatását. Arkay Kálmán beszélt ezután a párt képviselőjelöltjének visszalépéséről. (Közbeiktatások és rosszaló kifejezések hangzottak egyes jelenlévők részéről: Nem kellett volna képviselőnköt arra bírni, hogy délután 1 órakor visszalépjön. A függetlenségi párt zöme csak délután szavazott volna) Barabás Béla indítványozta, hogy alakítsák meg Aradon a függetlenségi pártot, s ez által alkalom nyújtsanak a polgárságnak naponta szabad idejében egymással érintkezni. Az értekezlet az indítványt elfogadta és azonnal megválasztotta a megalkandó függetlenségi kör elnökét: Müller Károlyt, alelnökül: Kövér Gábot, jegyzőül Keresztész Gyula dr-t és a választmányt. Müller Károly ezután örömmel constatálta a függetlenségi pártot megalakítását és megígérte az értekezletnek, hogy mielőbb gondoskodni fognak arról, hogy a függetlenségi pártkörnek egyleti helyisége és teljes berendezése legyen. Végül néhány lelkesítő beszédet hallottunk az elnök, a pártkör elnökeitől és kérte a függetlenségi párt választó polgárait, hogy választói jogukat őrizzék meg és a városi képviselők választáskor érvényesítsék. — Ezzel az értekezlet feloszlott.

A képviselő választások.

— június 19.

A mai napon megejtett képviselőválasztások eredményét eredeti távirati tudósításaink alapján a következőkben közöljük: Nagy-Mártonban Dégen Gusztáv szabadelvűpárti választott meg képviselővé.

Heimánynon Maurer Miklósszabadelvű párti Kaiser János nemzetiégi ellen.

Vidombákon Imrich József nemzetiégi,

Dorogon Reviczky Károly függetlenségi Andreaszky báró antisemita ellen.

Nagy-Disznódon Steinacker Ede nemzetiégi.

Keresztény-Szigeten Gull József nemzetiégi.

Szászsebesen Toldy-Horváth László gróf szabadelvűpárti.

Ujgyházán Dörr Sándor nemzetiégi.

Temesváron Horváth Boidissár pártokivüli.

Verseczen Chudy Hugo és Gresák Károly közt pótválasztás fog megjelteni.

Nagykőrösten Eötvös Károly függetlenségi választott meg.

A bonyhád Nappel Ferencz szabadelvűpárti.

Alsó-Dabason Konkoly József függetlenségi.

Dunavescén Gulácsy József függetlenségi.

Gödöllőn Bossányi László szabadelvűpárti.

Monoron Gullner Gyula mér. ellenzéki.

Vácson Majthényi István függetlenségi.

Duna-Patajon Gajáry Ödön szabadelvűpárti.

Ráczkevény Földváry Miklós szabadelvűpárti.

Fülpöszálláson a választás éjjeli 12 órakor meg folyt. Ez időig Teleky József gróf szabadelvűpárti van többségben Rácz antisemita és Polonyi függetlenséggel szemben.

KÜLFÖLD.**Monarchiánk és Szerbia.** Tegnap kiűnő forrásból vett értesüléseink írják meg: Bécsi illetékes körökben Ausztria-Magyarország magatartását Szerbiával szemben a következőképp tüntetik föl: Addig, míg a Risczics minis terium belügyekkel foglalkozik, Ausztria-Magyarországnak nincs semmi beleszólasa; a mint azonban az orosz intriguáknak tért nyit s azoknak magyait a határon kívül is elszórni igyekezik, valamint azon lesz, hogy ezek Boszniában is elterjedjenek, a király személyesen figyelmébe fogja kötelezettségeire s azokra a következményekre, a melyeket az ilyen politika maga után vonhat.**Antagonizmus a bolgár regnasság és a miniszterium között.** Sophiából jelentik, hogy állítólag a miniszterium és regnasság közt nagy feszültség állt be. A regnasság a mérsékeltesség álláspontjára helyezkedett, míg ellenben a miniszterium a bolgár kérdést radicalisan akarta megoldani vagy a köztársaság kikiáltásával, vagy Battenberg Sándor hercegnak fejedelemséggé való proclamálásával; sőt katonai diktatúrát is terveztek. A jelenlegi pénzügyminiszter helyébe Papoff nevezetett volna ki. A miniszterium kikérte az osztrák-magyar consul tanácsát, mely úgy hangzott, hogy a kormány tanúsítson melegen a nyugalmat, tartas fen a rendet, különben veszélyeztetik Bulgária existenciáját. Battenberg Sándor herceget a tervezett változtatásokról alaposan értesítették. Sándor herceg azonban a jelöltséget visszautasította.**LEGUJABB POSTA.****— Francia katonai törvényjavaslatok.** Párisból jelentik 18-diki kelettel: Dechahy a hadbizottság elnöke visszavonta lemondását. A kamara elfogadta a katonai törvényjavaslat két első szakaszát: az 1. szakasz szerint minden francia honpolgár hadköteles; a 2. szakasz szerint a hadkötelezettség husz évig tart, a hadkötelezettség továbbá személyes és mindenkre nézve egyformán kötelező. — A tárgyalást holnapután folytatják. A hadügyminiszter a minisztertanács elé többrendbeli katonai törvényjavaslatot terjesztett. Az egyik négy új lovasezred felállítását célozza. A többiek 18 új gyalogezred létesítésére és a századok létszámának felmérésére nézve tesznek intézkedést. A törvényjavaslatok jövő héten terjesztetnek a kamara elé.**— Oroszország az angol-török egyezmény ellen.** Konstantinápolyból Athénbe érkezett hírek szerint Nélidoff nagykövet a nagyvezér előttigen hevesen kijelenté, hogy az angol-török egyezmény ratificálójára mulhatatlanul háborút fog felidézni. A nagyvezér félbeszakította a nagykövetet ezzel a kérdéssel: — Milyen hatalmak közt, ha szabad kérdeznem? A nagykövet erre a kérdésre kitérőleg felelt. Törsz részről a szultán palotafordalommal ijesztgették, hogy meggátolják az egyezmény aláírását.**NAPTAR.**

Június 20. Hétfő. Róm. cath. naptár: Szilvén pápa vt. Prot. naptár: Szilás, flór. Görög orosz naptár: (Június 8.) Theodor erekl. Nap kel 4 óra 2 perczkor. Nap nyugszik 8 óra 1 perczkor.

HIREK.**Arad és Vidék.**

— Fríyes banquet volt — mint lapunknak írják, — szombaton Pankotán Bohus László megválasztatása alkalmából. A 200 területű lakomán jelen volt a járás és kerület intelligenciája teljes számban s lelkes tüzettséggel ünnepelte az ujonnan megválasztott jeles képviselőt. Az első toasztot Bohus László mondotta Ő Felségére a királynak, mit a jelenvoztak felállva hallgattak végig és zajos éljenzéssel fogadtak. Azután Lovich Gyula jegyző emelt poharat Bohus Lászlót

éltetve, ki a szabadelvű pártnak mindig egyik jeles tagja volt a kinek személyével a kerület fejlődése és művelődése oly szoros kapcsolatban van. Bohus László kerület intelligens választóira mondott lelkes toasztot, míg Horváth plébános a járási tisztviselői kart, Sánka főszolgabíró pedig a választásnál jelen volt, de szerencsére igénybe nem vett katonasággal üritett poharat. Tartott felköszöntőt két román választó polgár is, mindkettő Bohus Lászlót éltetve. Mondottak még szonkivül számos felköszöntőt Bohus Istvánra, Szathmáry Gyula választási elnökre, stb. A kedélyes lakoma az esteli órákban ért véget.

— Az aradi állami felső leányiskolában az évi záróvizsgálatok f. hó 22-én az 1-ső, és 23-án a II-dikban tartanak meg délelőtt 8—12-ig. Június 24-én pedig délelőtt 10 órakor záróünnepély tartatik ének és szavallattal. E három nap alatt a növendékek munkái az 1-ső. all. osztályban közönségre kitevés lesznek és délután is megtekinthetők. Az igen tisztelt szülők és érdeklődő tanügybarátok ez alkalmakra tisztelettel meghívattak. Az igazgatóság.**— Vadak a postán.** A közlekedésügyi miniszter a vadak postai szállítása tárgyában rendeletet bocsátott ki, amelyben megengedi, hogy a nem vérső vadat a postán csomagolatlannul is felvehessék, de csak akkor, ha a küldemény egy darabból áll. Egy szállítólevélre legfeljebb 3 darabot lehet felvenni, ha azok sem összekötve, sem utánvétellel terhelve nincsenek. Ez esetben az értékeknek külön kell felírni a szállítólevélben is a darabok súlyát, valamint a portótól külön kell feltüntetni. Származás vad kasorba téve vagy fenylőgalyakba burkolva adható fel.**— Az aradi siketnéma iskola** gondnoksága ma délután 5 órakor a városi házt. termében ülést tart, melyre a gondnokság tagjai tisztelettel meghívattak.**— Zongora-vizsga.** Kriska Ferencz ur tegnapi tartotta meg a szokásos zongoravizsgát a Krispien teremben. A tanár ur nagy lelkesedéssel csüng hivatásán, és valóban az a mit tanítványai — bemutattak, ha — a mester kitűnő szakavatására tesz bizonyosságot, megerősíti azon már évek óta táplált hitünket, hogy Kriska ur a legintelligens zongoratanítók sorában áll. És ha a közönségnek minden szam után felviharzott tapsa a növendékek szép és meglepő előhaladásait történt, indírete a mesternek szól az, jutalmul és buzdítással azon fáradságtalan munkásságáért, mely, hogy minő sikeres, a tegnapi vizsga fényesen igazolta. Tanítványai közül különösen Tones Aranka, Habereger Mariaka, Adler Vilma, Paix Anna, Dományi Jozephin és Rosenberg Giza k., továbbá Darányi János, Adler Imre és Limbeck Győző szerk kapnak és érdemeikért leg-több tapost. De nem kevésbé felelt meg többi igen számos tanítványai is a közönség, többnyire a szép számban összegyűlt szülők várakozásának, és hogy neveiket külön nem említkük, egyedül azt történni, mert várjuk, hadd nőjének nagyobbra (g—i).**— A kereskedő ifjúság egylete** által rendezendő nyári tanczvizsgam rendező-bizottsága ma este 8 és fél órakor az egyet helyiségében ülést tart, melyre a rendező-bizottság tagjai meghívattak.**— Esküvő.** A szalay Sándor arad-pénzügyigazgatósági fogalmazó ma délután 6 órakor vezeti oltár elé Hruzek Klementin kisasszonyt, Hruzek Béla új-aradi takarékpénztári igazgató és birtokos bájos szép leányát. A fiatal párnak állandó boldogságot kívánunk.**— A pankotai választás** lefolyását illetőleg egyik helyi lap tudósításával azembem közli velünk, hogy a pankotai iparosasság, a melynek előbb függetlenségi jelöltje volt, nagyon csekély kivétellel a nemzetiégi jelölte, a szebeni program alapján álló Popovics Györgyre szavazott. — Közljük ezt most minden észrevétel nélkül.**— Választási történet.** Egyik közeli választókerületben történt meg a következők történet, a melyik annyira elfoglalva tartotta a választási székhely lakosságát, hogy annak érdeklődése a választás eseményeitől egészen az illető eseményre ment át. Egy jómódú szavazópolgárnak volt egy jó kepe kicsi leánya, a ki azonban már eléggé megtermett arra, hogy egy szavazó keblét meg akkor is megdobogtassa, mikor az a hazafias lelkesedéstől aradozik, és egy-egy hevítő programbeszéd hatására állt áll. A jómódú szavazó polgár végtelenül is sokat adott az ő leányára és feltette is azt a legényszemtől úgy, mint a parázstól. Mikor azonban a nagy nap elérkezett, kisorsított a lelkekből ezt a féltő apai gondot a kortesszenvedély és a sok „Eljen” és „Abczug” viharja között egészen elfelejtett arra gondolni, hogy lehetnek a világon kevésbé szenvedélyes kortesek, a kik egy szavazásnál többre becsülnék egy csókot. A mig ő odajárt vokst vadász-

Nyomtatja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.